



55. ՍՈՒՏԼԻԿ ԱՎԶՈՒ ՀԵՔԻԱԹԸ

Ըլնում ա, չիւնում մի Ավչի: Էս Ավչին ո'նչ թվանք ա ունենում, ո'նչ բարութ, ո'նչ սեղմա, ո'նչ շուն, մախլասի՝ ըսկի զադ չի ունենում:

Օրեն մի օրը էդ Ավչին վեր ա կենում, էթում ավի: Էթում ա, էթում, տենում, ըհը՛, ճամփին իրեք թվանք վեր ընկած: Ուրախանում, աշխարով մին ա ըլնում: Էն սըհաթը կռանում ա, վեր ունում, տենում՝ էդ իրեք թվանքից էրկուսը կոտրած ա, որ ասես բանի պետքը չի, էն մինն էլ՝ չախմախ չունի: Էդ անչախմախ թվանքը ուն ա քցում, էթում: Էթում ա, էթում ա, էթում ա, մխելի տեղ էթում ա, ճամփին իրեք դյուլի ա ռաստ գալի. դրանցից էրկուսը ցամաքած ա ըլնում, էն մնի միջին էլ, ո'ր ասես, ջրի թրիշա չիւնում: Էդ անջուր դյուլի միջին տենում ա՝ իրեք օրդակ լեղ են տալի. դրանցից էրկուսը սատկած ա ըլնում, մինն էլ՝ կիսաջան: Թվանքը դարավում ա, կրակ տալի: Տալու բաշտան էն կիսաջան օրդակը վեր ա ընկնում: Էթում ա, վեր ունում, էլ եդ էթում իրա ճամփեն:

Էթում ա, էթում ա, էթում ա ճամփին իրեք գեղի ա ռաստ գալի: Էդ գեղարենքից էրկուսը խարաբա ա ըլնում, մնի միջին էլ, ո'ր ասես, շենլիկ չիւնում: Մննում ա էդ անշենլիկ գեղը, դե՛ս ա էթում, դե՛ն ա էթում, ո'ր շատ ման ա գալի, մի քարուքանդ, բրիշակ էլած

տումն ա գտնում: Մննում ա նեքսե, տենում՝ տան պուճախին, հրենիկ, իրեք պուլիկ դրած. էդ պուլիկներից էրկուսը ջարդած ա ըլնում, մինն էլ ոռք չի ունենում:

— Ի՛նչ անեմ, ի՛նչ շանեմ,— ասում ա,— որ էս օրդակը խաշեմ:

Բերում ա կրակ անում, էդ անոռք պուլիկը ջուր ա լցնում, դնում վրեն, որ տաքանա: Եննա օրդակը թերում ա, փորը ճղում, լա՛վ, սիրունիկ իստկում, քցում պուլկի մեջը: Էդ օրդակը խաշում ա, նստում մեն-մենակ ուտում, կշտանում, ասսուն փա՛ռք տալի: Ըստե մի քիչ մնում ա, դիւջանում, նո՛ր վե կենում, ընկնում ճամփա:

Էթում ա, էթում ճամփին սրան մի ուղտ ա ռաստ գալի: Էդ ուղտը բռնում ա, նիւնում, քշում: Էթում ա, էթում ա, մի քանի օր կուզեկուղ էթում ա, դուս ա գալի մի քաղաք: Էդ քաղաքումը էդ ուղտը ծախում ա, ըտրա փողը տալիս ա մի էշ առնում, էրկու հատիկ էլ կորեկ: Էդ էրկու հատիկ կորեկը խուրջնի ջուխտ աչքն ա լցնում, խուրջինը քցում իշի վրեն, էլ եդ էթում իրա ճամփեն:

Էթում ա, էթում՝ մի օր, էրկու օր, իրեք օր, մախլասի՝ հինգ օր, ճամփին սրան մի գետ ա ռաստ գալի: Տրխները հանում ա, որ գետը անցկենա, ո՛նց ա ըլնում, ո՛նց շիւնում, էշը փախնում ա: Իշի եննուցը վաղ ա տալի, բռնում, եդ բերում: Ընշանք դրա գալը՝ տրխները գետը անց են կենում էն էրեսը: Դե՛ս տրեխ, դե՛ս տրեխ, ման ա գալի՝ չի գտնում: Վարավուրդ ա անում, տենում՝ իրա տըրխները անց են կացե գետի էն դրաղը, դառե մի լուծ եղը ու ընդե իրանց-իրանց գետինը վարում են: Ինքն էլ էշը նիւնում ա, մի ֆանդով գետը անցկենում: Ըտե խուրջինը վեր ա դնում, էն էրկու հատիկ կորեկը հանում, մի հատիկը բերում ա եզների վարած տեղը ցանում, մի հատիկն էլ եդ քցում խուրջինը: Ցանում ա, պրծնում, խուրջինը էլ եդ քցում ա իշի վրեն, վե կենում, ընկնում ճամփա՝ էլ եդ իրանց գեղը:

Գալիս ա, գալի՝ մի օր, էրկու օր, իրեք օր, մի շաբաթ, էրկու շաբաթ, իրեք շաբաթ, մախլասի՝ մի ամիս, հասնում ա իրենց գեղը: Էշը քշում ա դո՛ւզ գեղի ջաղացը: Տանում ա էն կորկի հատիկը ըտե աղում: Աղում ա, աղում ա, օխտն օր, օխտը գշեր աղում ա, չի պրծնում: Տենում ա՝ պրծնելու ճար, իլլաճ չկա, բերում ա մնացածը ջաղացպանին ա բախշում, աղացածն էլ լցնում ա ջվալները, բերանները կապտտում, սելեր քրեհում, բերում իրանց տունը:

Անց ա կենում մի քանի վախտ, օրեն մի օրը էդ Ավչին ասում ա.— է՛թամ տենամ՝ կորեկը հա՛սել ա, թե չէ:

Մանգաղը վեր ա ունում, ընկնում ճամփա: Գալիս ա, գալիս ա, շատն ու քիչն աստոծ գիտա, հասնում ա էն գեղի դրաղը: Տենում ա՝ է՛, կորեկը հասել ա, հնձելու էլ լա՛վ վախտն ա: Մանգաղը քցում ա, որ հնձի, բիրդան կորկի միջիցը մի վիբոնի խող ա դուս պրծնում, փախնում: Մանգաղը ենեուցը ո՛ր վրա չի անում, մանգաղը էթում ա խրվում խողի կողքը: Էդ խողը մանգաղը փորին վաղ ա տալի արտի միջովը. մի դհիցը վազում ա, մի դհիցն էլ արտը հնձում: Ըսենց վաղ տալուն կորեկը սաղ հնձում ա, պրծնում, գլուփա առնում, փախնում: Եննա էդ Ավչին կամաց-կամաց հնձածը հավաքում ա: Հավաքում ա, հավաքում, որ տենում ա պրծնելու ճար չկա, կորկի շատ փայլը թողում ա առանց հավաքիլ. էթում ա սելեր քրեհում, հավաքածը բարձում՝ յա՛լլա դալա իրանց գեղը:

Գալիս ա, գալի, շատն ու քիչն աստոծ գիտա, հասնում ա իրանց գեղը: Սելերը քշիլ ա տալի դո՛ւղ իրանց կալերը: Ըտե սելերը դարտկիլ ա տալի, գեղեր դնիլ տալի, թողում: Եննա հոտաղներ ա բռնում, էդ կորեկը շաղ են տալի, փռում կալի միջին, կամերը լծում, քշում: Քշում են, քշում են, քշում են՝ մի օր, էրկու օր, իրեք օր, մի շարաթ, էրկու շարաթ, իրեք-շարաթ, մասլաաս՝ մի ամիս, չի պլրծնում: Մի քանի դեղ ընենց թողում ա, կալսած կորեկը կրիլ ա տալի տուն. է՛լ ամբար, է՛լ Ֆոր, է՛լ ծակ ու ծուկ չի մնում՝ լցնիլ ա տալի, չի հատնում:

— Ի՛նչ անեմ, ի՛նչ շանեմ,— ասում ա,— մնացածը ո՛րդե լցնեմ:

Միտք ա անում, միտք ա անում, վերջը մի լու ա բռնում, մորթում, կաշին քերթում, տիկ հանիլ տալի, մնացած կորեկն էլ բերում ա էդ տիկ մեջն ածում:

Անց ա կենում մի քանի վախտ, օրեն մի օրը մի ձիավոր ա անցկենալիս ըլնում էդ Ավչու տան կշտովը: Էդ ձիու նալը մի քարի ա դիպնում, ընենց մի կրակ ա դուս գալի, ընենց մի կրակ ա դուս գալի, որ էդ Ավչու գեղերը սաղ կպնում ա, էրվում. տո՛ւն, տե՛ղ, դո՛մ, մա՛րաք, մասլաաս՝ ի՛նչ ունեք, շունեք էրվում ա, քուլ դառնում:

Կրակը որ հանդարտում ա պրծնում, էդ Ավչին ասում ա.— է՛թամ տենամ՝ ըսկի ի՛նչ ա մնացե, ի՛նչ չի մնացե:

Դե՛ս ա ման գալի, դե՛ն ա ման գալի, ը՛ստե ա փորում, ը՛նդե
ա փորում, վերջը որ գալիս ա, իրանց մարաքի պատի տակը փորում
ա, տենում ա, ըհը՛, ընդիան մի կապոց դուռ էկավ: Էդ կապոցը բաց
ա անում, տենում միջին մի թղթի կտոր, միջին էլ մի բան ա գրած:
Տանում ա սրա՛ն, նրա՛ն կարդալ ա տալի. կարդում են, տենում՝ էդ
թղթի միջին գրած ա. «Թու գլխով անցկացածը քոմմա սուտ ա»:

